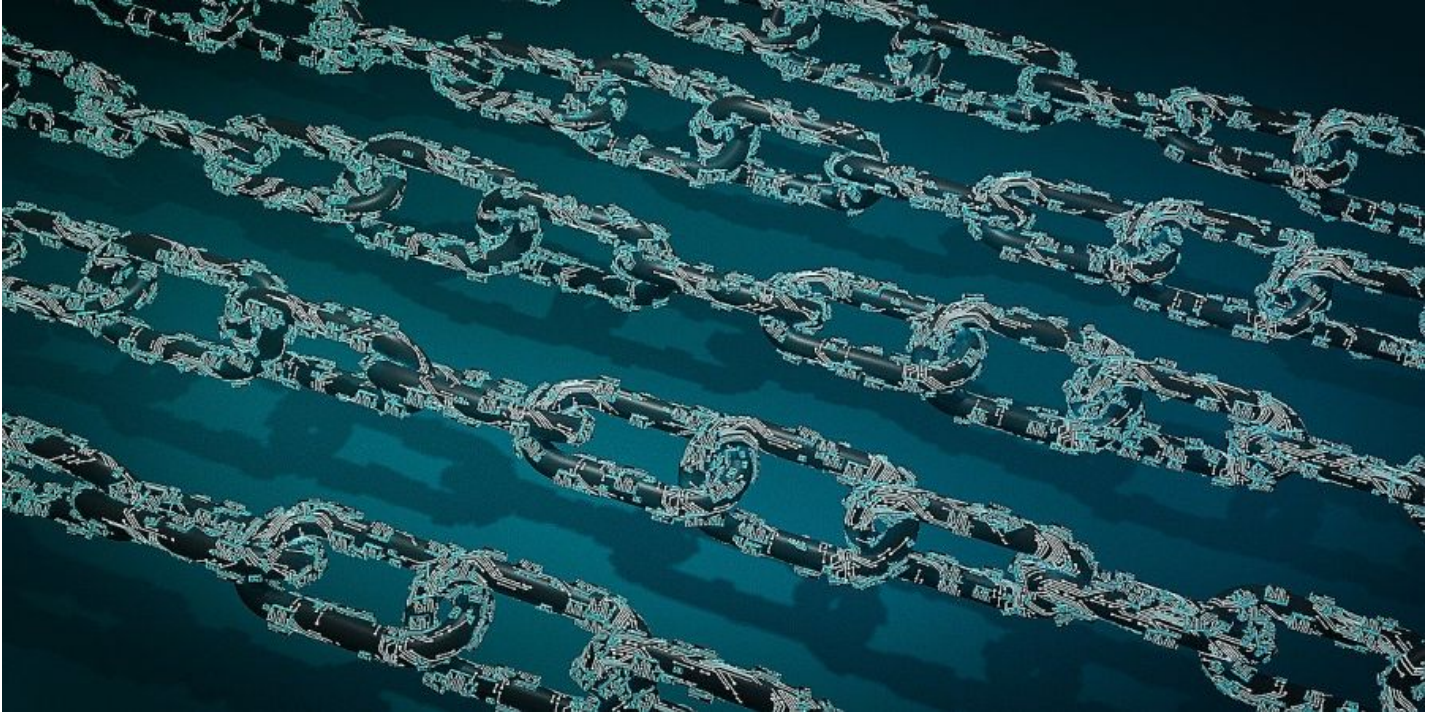

Viis moodust, kuidas plokiahela tehnoloogia saab meid koroonaviiruse pandeemia ajal aidata

23. aprill 2020 - 15:20 Autor: [AM](#)

(Sisuturundus)

See on üks neist haruldastest pöördpunktidest ajaloos, mis jääb meile kõigile eredalt meelde nii nagu igaüks meist mäletab, kus ta viibis ja mida tegi kui kuulis esimest korda Maailma Kaubanduskeskuse kaksiktornide ründamisest. COVID-19 pandeemia muudab põhjalikult meie käitumist ja ühiskonda. Paljud institutsioonid langevad surve alla ja loodetavasti muutume me ühiskonnana lõpuks paremaks.

Sellised tehnoloogiad nagu tehisintellekt, asjade internet, liitreaalsus/virtuaalne reaalsus ja ennekõike plokiahelad on täna aktuaalsemad kui kunagi varem. Mitte ainult äri ja majanduse jaoks, vaid ka rahvatervise, tuleviku ja globaalse elanikkonna turvalisuse osas.

Traditsioonilised süsteemid on meid alt vedanud ja on aeg uueks reaalsuseks. Victor Hugo öeldud tsiteerides: "Miski pole võimsam kui idee, mis on tingitud vajadusest".

Tervishoiukriisid ja plokiahel

Arvestades kiireloomulist vajadust globaalsete lahenduste järele, kutsus [Blockchain Research Institute](#) (Plokiahela Uurimisinstituut) kokku virtuaalse ümarlaua, kuhu kuulus 30 eksperti viielt kontinendilt. Arutati COVID-19 väljakutseid ja plokiahela kasutamise võimalusi abi vajavates piirkondades. Oma eriaruandes esitasid eksperdid raamistikku pandeemiatega toimetulemiseks järgnevas viies valdkonnas.

1. Iseseisev identiteet, tervisekaardid ja jagatud andmed

Andmed on pandeemiaga võitlemisel kõige olulisem vara. Kui praegu on üldse kasulikke andmeid, siis asuvad need institutsionaalsetes asutustes. Vajame paremat juurdepääsu kogu elanikkonna andmetele ja kiiret nõusolekupõhist andmete jagamissüsteemi. Näiteks viiruse avastamise kiirendamiseks töötab plokiahela startup ettevõtte Shivom ülemaailmse projektiga, mille eesmärk on koguda ja jagada viiruse kandjate andmeid. See on suurepäraseks vastuseks Euroopa Liidu üleskutsele tegutseda uuenduslike lahenduste väljatöötamisel. Hondurases ühendab iduettevõtte Emerge poolt välja töötatud rakendus Civitas Hondurase valitsuse poolt kodanikele väljastatud ID-numbrid plokiahela kirjetega, mida kasutatakse haigete arstiga kohtumiste jälgimiseks. Arstid skännivad andmed rakendusest lihtsalt selleks, et vaadata üle telemeditsiiniteenuste abil kinnitatud ja salvestatud patsiendi sümptomid.

Doktor Raphael Yahalom MIT-st ja Oxfordi-Hainani Uurimisinstituudist töötab Trustupiga, mis on usalduspõhimõtetele põhinev süsteem ning suudab süstemaatiliselt välja tuua viise, kuidas plokiahelasse salvestatud terviseandmed on usaldusväärsemad kui tavapärares andmebaasides salvestatud andmed. Privaatsuse ja ühiskonna tervishoiu huvide vaheline kompromiss ei pea olema nii must ja valge. Iseseisvate identiteetide kaudu, kus üksikisikud omavad ning kontrollivad ise oma terviseandmeid ja saavad neid teadlastele vabatahtlikult jagada, võime saavutada mõlemat.

2. "Täpselt õigeks ajaks" tarneahela lahendused

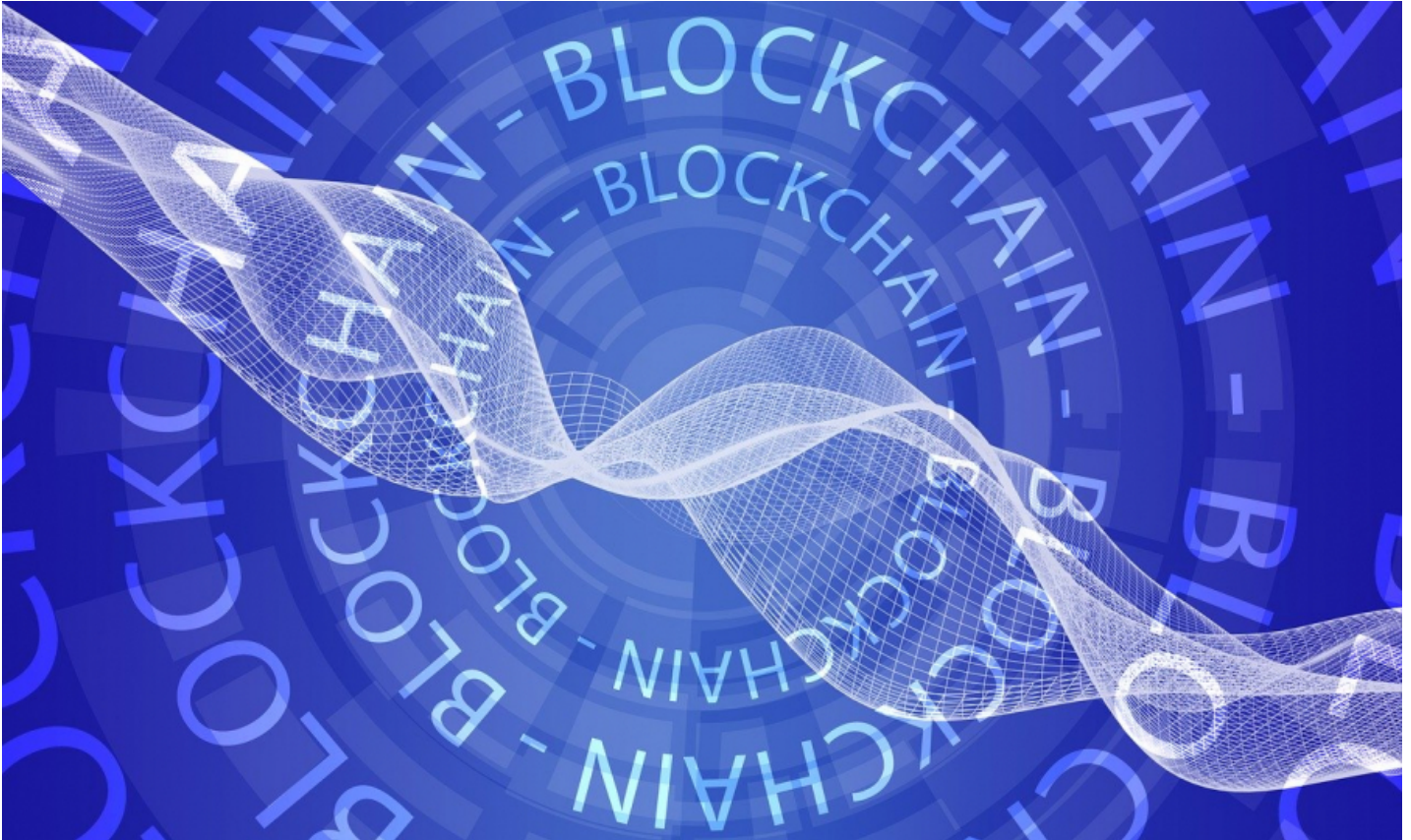
Tarneahelad on meie globaalselt ühendatud majanduse kriitiline infrastruktuur ja COVID-19 on pannud nad tohutu koormuse alla, paljastades nende võimalikud nõrkused. Peame tarneahelad muutma nii läbipaistvaks, et selle kasutajad pääseksid kiiresti juurde teabele ja usaldaksid selle täpsust. Startup ettevõtte RemediChain teeb just seda ravimite tarnimiseks. Üks selle asutajatest doktor Philip Baker, kes otsis ja oli huvitatud kasutamata kuid siiski veel tõhusate ravimite leidmisest, näiteks vähihaiguste ravimid, nägi plokiahelat tarneahela

taastamise vahendina.

Ravimite ja nende kõlblikkuse aja info postitamisega saavad inimesed kogu riigis luua ravimite ülejääkide detsentraliseeritud loetelu. Kui varasemalt levinud ravimitega, näiteks hüdroksüklorokiiniga, hakatakse ootamatult ravima uusi haigusi, võivad tervishoiutöötajad seda ülejääki kasutada päästva ressursina. Sama põhimõtte kehtib ka ventilaatorite ja isikukaitsevahendite kohta.

Plokiahel toimib kui "riiklik masin", mis annab meile ülevaate nii tarneahela kui ka varude seisust. Kui COVID-19 meid tabas, keskendus startup ettevõtte VeriTX - virtuaalne turg selliste digitaalsete varade jaoks nagu patenteeritud disainifailid - meditsiinitarvetele, et meditsiinasutused saaksid vajalikud osad välja printida ühes vabalt valitud VeriTX-i võrgus asuvast 180 erinevast 3D printimise kohast. VeriTX suudab mõne hädavajaliku osa disainida ja seejärel palju kiiremini ja väiksemate kuludega ehitada, kui kuluks selle originaaltootja käest kätte saamiseks või seadme välja vahetamiseks.

3. Majanduse jätkusuutlikkus: kuidas plokiahel saab aidata

Kui tarneahelad on globaalse kaubanduse masinavärk, on raha selle määrdeaine. Raha kui võimalik viiruse kandja on olnud selle pandeemia ajal aga hoopis stressitekitaja. Digitaalne raha oleks siin ilmselge lahendus. Digitaalse raha ehk krüptovaluutadega kauplemine on imelihtne ja näiteks Kriptomat.io pakub võimalust kõike seda teha ka Eesti keeles.

Ka kulud on probleem. [Ethereumil](#) põhinev Solve.Care'i platvorm vähendab dramaatiliselt tervishoiu halduskulusid, nii et suurem osa patsiendi rahast läheb otse ravile. Tervishoiukriisist on saanud ka finantskriis, mis sulgeb juurdepääsu krediidile. Vastuseks on plokiahela rahastamise lahendused nagu Chained Finance. Lõpuks võivad detsentraliseeritud juhtimismudelid, nagu näiteks on plokiahela idufirmade Abridge ja Aragoni loodud mudelid, muuta valitsusväliste organisatsioonide, valitsuste ja kogukondade reageerimist kriisidele.

4. Meditsiinitöötajate kiire reageerimise register

Eesliinil olevad meditsiinitöötajad on kahtlemata kangelased ja meie viimane kaitseliin. Kuid haiglad üle maailma ei suuda uusi meditsiinitöötajaid endale piisavalt kiiresti tööle registreerida. Seda mitte soovi puudumise pärast vaid põhjusel, et isikuandmete, oskuste ja kvalifikatsiooni tuvastamine võtab paratamatult oma aja. Plokiahela platvormid nagu Dock.io, ProCredEx ja Zinc.work aitavad ühtlustada erinevate geograafiliste piirkondade, osakondade ja sertifitseerimisasutuste vahelist tööd, nii et tervishoiutöötajate teenuse pakkumine ja nõudlus ning nende oskuste kontrollimise protsess muutuksid tõhusamaks ja läbipaistvamaks.

5. Ergutusmudelid vastutustundliku käitumise premeerimiseks

Inimesed reageerivad stiimulitele. Plokiahel toimib mehhanismina sidusrühmade stiimulite sünkroniseerimiseks probleemide ja tegevuste ümber, muutes kõigi protsessis osalejate käitumisharjumusi. Näiteks tegi [Kanada Südamehaiguste ja Insuldifond](#) koostööd Interaciga tervislike eluviiside propageerimiseks ja motiveerimiseks ning Toronto Ülikooli tegi IBM-iga koostööd, et anda oma terviseandmete üle kontroll patsientide enda kätte.

Tegevuskava uueks reaalsuseks

Paljude nende muudatuste rakendamiseks kuluv aeg ületab selle koroonaviiruse laine elutsükli. Kuid paljusid saab ka kiiresti rakendada.

Valitsused peavad üles ärkama plokiahela võimaluste osas. Iga riigi valitsus peaks looma meditsiiniliste andmete jaoks erakorralise töörühma, et hakata kavandama ja juurutama plokiahela algatusi. Need võivad stimuleerida ka tehnoloogiaettevõtete arengut, kes juba töötavad eelnevalt kirjeldatud lahenduste kallal. Riigid peaksid plokiahelate rakendamisel tegema koostööd meditsiinitöötajate ühenduste ja teiste turuosalistega.

Koroonaviirusest mõjutatud erasektor peab endiselt ühiskonnale teed näitama. Ettevõtted peavad alustama sellest, et nad integreerivad oma taristutesse plokiahela. Ettevõtted peavad jätkama tööd pilootprojektidega, mis on kujundatud terviseandmete, majanduse ergutuskavade ja iseseisvatele identiteedi tuvastamise lahenduste ümber. Nende pilootprojektide kavandamisel võiksid ettevõtted kaaluda sotsiaalselt vastutustundliku käitumise kinnistamist tavanormina.

Hädaolukorrad kiirendavad ajaloolise arengu tempot. Ettevõtted nagu Zoom, mida kunagi kasutasid enamasti ainult tehnoloogiaettevõtted on nüüd muutunud igapäevaseks töövahendiks. Samal ajal küsivad 20. sajandi ettevõtluse hiiud riigilt päästemeetmete abi. Vajadusel muutub inimese käitumine üleöö alates sellest kus me töötame ja millal teineteisega suhtleme. Lisage sellele segule plokiahela eksponentsiaalselt kasvamise omadused ja me valmistame end tõenäoliselt ette mingisuguse uue reaalsuse saabumiseks.

Ette võib aimata tõelist juhtimiskriisi, kuna uued enamasti digitaalsed või ainult digitaalsed mudelid satuvad vastuollu vanade tööstuslikult kasutatud mudelitega. Võib-olla toob see kohutav kriis esile uue liidrite põlvkonna, kes aitavad meil paratamatult saabuva digiajastu lõpuks õigele rajale viia? Kes meie seast esimesena esile astub?

- [Uudised](#)
- [Sisuturundus](#)